

1972
1977

A

MAGYARORSZÁGI ÁG. H. EVANG. KER. EGYHÁZ
EGYETEMES NYUGDÍJINTÉZETÉNEK
ÚJJÁSZERVEZÉSEI ALKALMÁBÓL

**EGYETEMES
LELKÉSZI FIZETÉSRENDEZÉS
TERVEZETE.**

KIDOLGOZTA

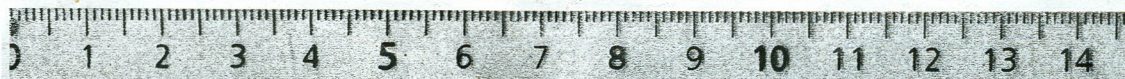
ES AZ EGYETEMES LELKÉSZI TESTÜLETNEK AJÁNlja:

LOMBOS ALFRÉD,
ZOMBORI LELKÉSZ.

KOLLÁR JÓZSEF

könyv- , papírkereskedése, könyvnyomdája és könyvkötészete
Zomborban, 1908.

A

MAGYARORSZÁGI ÁG. H. EVANG. KER. EGYHÁZ
EGYETEMES NYUGDÍJINTÉZETÉNEK
ÚJJÁSZERVEZÉSE ALKALMÁBÓL

**EGYETEMES
LELKÉSZI FIZETÉSRENDEZÉS
TERVEZETE.**

KIDOLGOZTA

ÉS AZ EGYETEMES LELKÉSZI TESTÜLETNEK AJÁNlja:

LOMBOS ALFRÉD,
ZOMBORI LELKÉSZ.

KOLLÁR JÓZSEF

könyv-, papirkereskedése, könyvnyomdája és könyvkölészetek
Zomborban, 1908.

Bevezetés.

Mivel saját iniciatívából s így saját költségemen készítetek s adok közre egy lelkészi fizetésrendezési tervezetet, csak röviden körvonalozhatok néhány gondolatot, mely csekélységem véleménye szerint kell, hogy foglalkoztassa mindazokat, kik a magyarországi ág. h. ev. egyház egyetemes nyugdíjintézetének újjászervezését méltányos és igazságos alapon óhajtják.

Azonban ne illettessem én is a felvetett írgység vádjával, ha az egyenlőtlen nyugdíjjogosultságban legkevésbé sem látom a méltányosság és igazság megnyilvánulását. Ha a lelkészi kar nagy többsége — ezt konstatálja Gyürky előadó és tudja az egyetemes nyugdíjintézeti bizottság is — az egyenlő nyugdíj mellett foglalt állást, kissé merész volna ezen állásfoglalást nem a mi felfogásunk jóhiszemű megnyilatkozásának, hanem írgységnek minősíteni. Sőt azt hiszem oldalunkon az igazság, a midőn azt állítjuk, hogy a nem egyenlő nyugdíjazás a nagyobb nyugdíjigényűek részéről a nyugdíjintézetnek aránytalanul való megterhelésével jár. Vegyünk pl. alapul egy 1600 és egy 7600 koronás alapfizetést. A nyugdíjintézetbe előbbi évi 48 kor., utóbbi évi 228 kor. járulékot fizet, tehát 40 év alatt egyik 1920, a másik 9120 koronát. A különbség 7200 korona. Tehát a 7600 (1600 + 6000) korona nyugdíjigénnyel bíró tag egy év alatt többet kap visszafizetve, mint a mennyi különbséget 40 év alatt befizetett s innentől kezdve már egyforma (1920 kor.) tagsági összjárulék után 6000 kor. nyugdíjtöbbletet húz, holott a nyugdíjaztatás után egyforma a tétlenség. S mindez csak azért, mert „a jobb javadalmazásu kartársak háztartása nagyobb volt s ezért dolgoztak egész életen át.” Talán bizony 2870 kor. nyugdíj s kisebb

háztartásért dolgozott a krajnai pap 4195 hívó, mint a rákospalotai 8000 kor. nyugdíjigényű kartárs 1220 hívó között? S van ilyen számos eset! Mégis az egyetemes nyugdíjintézeti bizottság még a 2400 korona nyugdíj-minimumot is törli azzal az indokolással, hogy nagy teherrel nehezedik a nyugdíjintézet matematikai mérlegére. Hát azt nem látja meg a bizottság, hogy a nagyobb nyugdíjigényűek többszörösen nagyobb terhet rónának a *közös* nyugdíj-intézetre? Vagy hát a mérleget éppen az ugyan olyan képesítéssel bíró, sovány fizetés mellett kiszolgált lelkészek rovására kell balancirozni? Hol van itt a méltányosság és az igazság?!

De a mint nem az írgység követeli a kartársak nagy többsége részéről az egyforma nyugdíjat, úgy a kisebbség se kívánja azt, hogy horribilis nyugdíjigényével okkupáltassék annyira a nyugdíjintézet, hogy 40 évig tartassa szolgálatban a lelkészeket. A nyugdíjintézetnek a jobb javadalmazásuak részéről kevésbé való igénybe vétele mellett 35 évi szolgálat után vonulhatnak nyugalomba a kis javadalom, tehát rosszabb életmód mellett terheőbb szolgálatot teljesítő lelkészek. Ellenkező esetben a jobb javadalmazásu kartársak ellen is felhangozhatnék az írgység vádja, írgyelvén a kisebb javadalmazásuaknak a csekély fizetés mellett jól megérdemelt korábbi nyugalmát.

Tehát némuljon el az írgység vádja, mert ez esetben vissza is fordítható. Hagyjuk félbe a „socialista földosztás“ hangzatos frázisát, mert nem vagyunk kommunisták, bár helyeseljük a socialismus lényegét, „az alsóbb társadalmi rétegek“ sorsának javítását célzó mozgalmat. Ha, mert lelkész valaki, szégyen ezért küzdeni, szégyen a jobb javadalom megtartásáért kardoskodni és ha telhetetlen az egyik, telhetetlen a másik is. Tehát félre a személyeskedéssel s a méltányosság szemmel tartásával maradjunk tárgyilagosak.

S a tárgyilagosság azt követeli, hogy készíttessék egy javaslat az egyenlő nyugdíj, egy pedig a fizetési rendszeren

alapuló nyugdíj elvével s bocsátassanak pusztán az érdekelt lelkészek szavazata alá. Vagy az egyik, vagy a másik nyervén el a szavazattöbbséget, emeltessék az egyetemes közgyűlés által jogerőre, hogy az érdekeltek többségének akarata érvényesüljön.

De bármely javaslat fogadtatnék is el, a *kedélyek megnyugtatóására* talán az *szolgálna, ha a lelkészi fizetések tétetnének egyetemlegesen egyenlővé s ennek alapján lenne egyenlő a nyugdíj is.* Ez esetben, bár egy a mai fizetési rendszeren alapuló s ad infinitum érvényességben maradó nyugdíjjavaslatot feltétlenül perhorreskálók, elfogadnék egy az egyenlő nyugdíjtól eltekintő oly javaslatot, mely a minimumot 2400 kor. s a maximumot 4000 koronában állapítja meg, mert egy bizonyos átmeneti idő elteltével a *nyugdíj automatikusan válnék egyenlővé.*

I. Az egyetemes lelkészi fizetésrendezés alapelvei.

Visszás állapot, hogy a lelkészek fizetése egyforma képesítés mellett is oly különbözetet mutasson fel, mint a milyen jelenleg tényleg fenáll. Tudom, sokan gondolkoztak már ezen visszás állapot megszüntetésén, azonban nehézségre bukkantak, midőn tekintetbe vették az egyházközségek lelkészi fizetémegajánlási jogát a költségvetésben és az egyes lelkészek működési terének különbözőségét.

1. Egyetemes lelkészi javadalmi intézet.

Az én jogérzékem legkevésbbé sem ütközne meg azon, sőt helyesnek találnám, ha az egyházegyetem az E. A. 298. és 299. §-ának segítségül hívásával, vagy egy hozandó újabb zsinati törvény alapján minden egyházközségre egy bizonyos kulcs szerint annyi lelkészfizetési járulékot vetne ki, mint a hány evang. lélekszámmal bír s ezen járulékokat az egyházegyetemmel szemben való elszámolási kötelezettséggel egy létesítendő és a nyugdíj-intézettel párhuzamosan működő egyetemes lelkészi java-

dalmi intézetbe, vagy egy megalakítandó evang. pénz-intézetbe fizettetné be, honnan közvetlenül kapnák a lelkészek fizetéseiket. A lelkészi fizetések egyenlővé tétele annyira érdeke az egyházegyetemnek, hogy a specialiter lelkészi fizetésre vonatkozó ezen intézkedésnél ép' úgy nem jöhet tekintetbe az egyes egyházközségek autonómiája, mint a hogy az állam sem tekinti az egyenes állami adó kivetésénél a polgári községek autonómiáját, szűkebbnek tartván ennek határait önkormányzati hatáskörénél.

2. Lelkészi körök.

A lelkészek működési terének különbözősége látszólag kizárja a fizetések egyenlővé tételét, azonban megoldható ez a kérdés is az esetben, ha az E. A. 30. §-ának azon rendelkezése, mely szerint oly anyaegyházközségek, melyek tízezer léleknél nagyobb népességgel bírnak, ötezer lelkenként lelkészi körökbe osztatnak be, kissé módosítatnék. Ezen rendelkezés ugyanis homályos, mert ha a tízezer léleknél nagyobb népességgel bíró anyaegyházakat osztatja be maximálisan ötezer lelkenként, ezen maximális lélekszámnál ugyan kisebb, de 3 lelkészi kört állapított meg. Ha a maximális lélekszám egy lelkészi körben ötezer, miért nem osztatja be a tízezer léleknél kisebb népességgel bíró anyaegyházakat is két lelkészi körbe?

Nézetem szerint tehát az anyaegyházközségekben minden megkezdett ötezer lélekszám után egy új lelkészi kör létesítendő s így egy új lelkészi állomás szervezendő. Sőt missiói köröknél az egyes filiák és szórványok szétszórtsága mellett nem tartom megengedhetőnek azt sem, hogy egy lelkészi kör az ezerötyszáz lelket meghaladja s itt hivatkozott maximális számot tartanám megállapítandónak.

3. Javadalom.

Ha sorba vesszük az állami tisztviselőket, szolgáljanak azok bármely pályán, merész gondolat volna az átlagos lelkészi fizetést azokéival összemérni, kik az evang. lelké-

szekhez hasonlóan főiskolai képeítést nyertek. Messze bátorkodunk már, ha összehasonlítást teszünk azokkal, kik érettségi után nem, vagy csak egy évig folytatták tanulmányaikat. Tekintve a fokozatos előmenetelt, egy kevesebb képeítéssel bíró állami tanító, adótiszt, vasúti- vagy postahivatalnok, néhány osztályt végzett némely irnok, sőt a tanulatlan I. oszt. vasúti lámpatisztító is javadalom tekintetében felette állanak az evang. lelkésznek, ki szükös állásában bár, de repraesentálni tartozik. S bizony midőn e mostani drágaságban kopottas Gerockjában képviseli az a lelkész egyházát s a külszín legkevésbé sem alkalmas a lelkészi tekintély fentartására, méltányos a lelkészek általános óhaja: tisztességes megélhetéshez szükséges javadalom.

A) Fizetés.

A rendes lelkészek és theológiai tanárok alapfizetése szerintem 2400 koronában volna megállapítandó oly formán, hogy 30 év múlván korpótlékokkal 4000 koronára emelkedjék s 35 évi szolgálat után ezen maximális fizetés képezze az élvezőnek nyugdíjalapját. Az alapfizetés ily emelkedéséhez 2 ízben 400 korona és 4 ízben 200 korona korpótlék folyósítását javasolnám, minek következtében:

a fizetés	5 évi szolgálat után	2800 korona,
"	10 " " "	3200 "
"	15 " " "	3400 "
"	20 " " "	3600 "
"	25 " " "	3800 "
"	30 " " "	4000 korona volna.

B) Munkapótlék.

A maximális lélekszámmal bíró lelkészi körben minden bizonynyal több teendője van a lelkésznek, mint egy 1000 körül járó lélekszámmal bíró gyülekezetben működő kartársának. S itt nem találok elegendőnek a több stóla révén nagyobb jövedelmet, hanem a korpótlékokkal fokozódó fizetés mellett méltányosnak találok, hogy a nagyobb egyház-

községben működő lelkésznek gyülekezete növekvésével, vagy — a maximális lélekszám meghaladása esetén lelkészi körökké osztatván — kisebbedésével változásnak aláeső munkapótlék folyósíttassék. Úgyszintén minden missiói körben szükséges szervező munkával járó fáradságért is munkapótlék állapítandó meg.

A munkapótlék anyaegyházközségben:

2000—3500 lélekszámig	500 korona,
3500—5000	„ 1000 „

A munkapótlék missiói körben:

1—1000 lélekszámig	300 korona,
1000—1500	„ 500 korona volna.

A munkapótlék a nyugdíjba már azért sem számítható be, mert általa a lelkészi nyugdíjalap ismét egyenlőtlenné válna, de különben is minden 10 évi népszámlálás után változás alá eshetik.

C) Repraesentationális pótlék.

A püspökök, esperesek és teológiai tanárok, mint repraesentánsai egy nagyobb erkölcsi testületnek feltétlenül megfelelő repraesentationális pótlékban részesítendőek. S mivel az e címen folyósítandó díjazás egy külön munka jutalma is egyszersmind, vele járna az esperességek arányosítása.

A repraesentationális pótlék:

esperesek és theol. tanárok részére	1000 korona,
püspökök részére pedig	10000 korona

volna s a püspökök, valamint nyugdíjaztatásukig hivatalban levő esperesek és teológiai tanárok nyugdíjába is beszámítandó.

II. Új állások szervezése.

Az egyházkerületeknek „a politikai községeknek egyház-községekbe és missiói körökbe történt beosztásáról” szóló szabályrendeletei szerint már beosztott új missiói körökben

s jelen tervezet folyományaképpen más helyeken is, a felállítandó javadalmi intézet terhére új lelkészi állások szervezendők. És pedig szervezendő Békéscsabán egy VI-ik lelkészi kör 4681 lélekkel, Cservenkán egy II-ik lelkészi kör 2817 lélekkel, Petrőczön egy II-ik lelkészi kör 3714 lélekkel, Orosházán egy IV-ik lelkészi kör 4058 lélekkel, Szarvason egy IV-ik és egy V-ik lelkészi kör külön-külön 4892 lélekkel, Budapesten egy VI-ik, egy VII-ik és egy VIII-ik lelkészi kör külön-külön 4851 lélekkel, Ópázuán egy II-ik lelkészi kör 2537 lélekkel, Újbányán egy missió 284 lélekkel, Fárriádon egy missió 448 lélekkel, Ipolyságon egy missió 485 lélekkel, Gyöngyöspásztón egy missió 439 lélekkel, Lapujtón egy missió 533 lélekkel, Vadkerten egy missió 337 lélekkel, Antunovácson egy II-ik missió 761 lélekkel, Battyádon egy II-ik lelkészi kör 2537 lélekkel, Tótkeresztúron egy II-ik lelkészi kör 2862 lélekkel, Brassóban egy missió 470 lélekkel, Déván egy missió 984 lélekkel, Tordán egy missió 596 lélekkel, Zsomboron (most Udvarhely) egy missió 1398 lélekkel, Halmagyón (most Udvarhely) egy missió 1399 lélekkel, Borsódhevesben egy missió 723 lélekkel, Szolnokon egy missió 956 lélekkel, Verbiczaszentmiklóson egy II-ik lelkészi kör 2964 lélekkel, Bártfa külvárosban egy II-ik missió 1133 lélekkel, Nyiregyházán egy III-ik lelkészi kör 4930 lélekkel, Désen egy missió 878 lélekkel, Máramarosban egy missió 367 lélekkel, Sarkadon egy missió 648 lélekkel, Szabolcsban két missió külön-külön 1110 lélekkel és Ungváron egy missió 534 lélekkel. Tehát összesen 35 új lelkészi állás szervezendő. Oly helyeken azonban, hol e tervezet szerint a lélekszám arányában kevesebb állásra volna szükség, de már több van szervezve (mint pl. Sopronban, Pozsonyban stb.) ősi jogon meghagyandók.

Szaporítandók a teológiai tanári állások is és pedig Sopronban egygyel és Eperjesen kettővel, hogy nevezett két helyen is oly számban működjenek a tanárok, mint Pozsonyban.

III. Számvetés.

Az újonnan szervezendő állások beszámításával a számvetés a következő:

Teher.

Alapfizetés:

(727 rendes lelkész, 4 püsp. titkár és 18 theol. tanár után) à 2400 kor. 1,797,600

Korpótlék:

(ugyanannyinak 35 évi átlaga) à $\frac{1600 \text{ kor.}}{2}$ 599,200

Munkapótlék:

(108 egyház után) à 500 kor. 54,000

(62 egyház után) à 1000 kor. 62,000

(39 missió után) à 300 kor. 11,700

(9 missió után) à 500 kor. 4,500

Repraesentationális pótlék:

(4 püspök után) à 10,000 kor. 40,000

(40 esperes és 18 theol. tanár után) à 1000 kor. 58,000

Összesen: kor. 2,627,000

Fedezet.

Egyházközségek lelkészi fiz. járuléakai

(1,085,603 hívő után) à 2 kor. 2,171,206

Eddig évenként folyósított kongrua 210,882

Követelendő újabb kongrua 300,000

Összesen: kor. 2,682,088

Maradék: 55,088 korona.

A mely egyházközség a csekély 2 korona census alapján kivetendő lelkészfizetési járulékot sem bírná meg, a szegény egyházak támogatására utalt állami dotációból segélyezendő. Azonban az összehasonlítás azt tünteti fel, hogy a legtöbb aránytalanul megterhelt egyházközség a jelenlegi lelkészi fizetésnél kisebb járulékot tartozna fizetni, tehát az állami dotáció igénybe vétele nélkül is könnyíttetnék

terhén. Hogy néhány nagyobb lélekszámmal bíró egyház-község e címen talán nagyobb járulékot tartozna fizetni, reá nézve sem válna azért elviselhetetlenné, mert többen többel is járulhatnak az egyetemes egyházi érdek támogatásához s a tehernek ezen arányos elosztódása felel meg leginkább az evangyéliumi szellemnek is: „egymás terhét hordozzátok.“

IV. Átmeneti intézkedések.

A jelen lelkészi fizetésrendezési tervezet alapján volnának lelkésztársak, kik a hiványilag biztosított javadalmuknál kisebb fizetést húznának. A mint azonban az illetők hiványilag biztosított jövedelme nem csonkítható, a mint-hogy nem is volna méltányos; ép úgy nem volna indokolt, hogy többen viszont a korpótlékok révén a jelenlegi fizetésnek egyszerre kétszeresét, vagy ennél is nagyobb fizetést húzzanak. A mint mindenféle intézmény fokozatosan fejlődik, itt is be kell tartani a fokozatos fejlődésnek útját.

1. Fizetéskiegészítés.

A jelen tervezet által óhajtott sociális reform azonban végrehajtásában már azért is követeli a fokozatosságot, mert ha az alapján nyerendő maximális fizetés, munkapótlék és esetleges repraesentationális pótlék összesen sem érné el valamely lelkésztársnak hiványilag biztosított jelenlegi jövedelmét, a méltányosság követelményeképpen a lelkészi szolgálat ideje alatt javára a különbözet fizetéskiegészítés címén folyósítandó; természetesen azon megszorítással, hogy a korpótlék emelkedésével megfelelőleg csökkentessék.

2. Két korpótlék esedékessége.

A javadalmi intézet mérlegébe teherként nehezedő fizetéskiegészítés ellensúlyozása s az amúgy is meglepetés-szerűen hirtelen megkétszereződő fizetés korlátozása céljából pedig a korpótlékok csakis az egyetemes nyugdíjinté-

zeti szabályrendelet életbelépésének idejétől, tehát 1898-ik évi január hó 1-ső napjától számítva tudhatók be, vagyis jelenleg csak két korpótlék volna esedékes. A kényszerűség mellett nem is esik vele méltánytalanság a régebben szolgált lelkésztársakon sem, mert nem az ő koruk szülte meg ezt az új intézményt, melyet a legújabb kor van hivatva felállítani. Ha a múltban összefogva már ők munkálkodtak volna a lelkészi fizetésrendezésen, nagyobb áldásait élvezhetnék a jelenben. Egyébként hasonlóképp korlátozza a korpótlékek esedékességét az állami és hitfelekezeti néptanítók járandóságairól szóló 1907. évi XXVI. és XXVII-ik törvéycikk.

3. Átmeneti számvetés.

Az összes lelkészeknek jelen tervezet alapján teljesen összeállított, de költségkímélésből nem közölhető javadalmi kimutatásából alább adom az összes fizetésekiegészítést igényelhető lelkészekre vonatkozó kivonatot. E szerint az átmeneti idő első éveiben 78 rendes lelkész, 2 püspöki titkár és 2 theológiai tanár fizetésekiegészítés címén kapna . . . . . 89840 koronát.

Tényleges kifizetésre

I. ötödéves korpótlék címén

(74 × à 400 kor.) . . . . . 29600 kor.

II. ötödéves korpótlék címén

(531 × à 800 kor.) . . . . . 424400 kor.

Tehát összesen: 454400 kor.

jutván, a korpótlék fentjelzett

35 évi . . . . . 599200 kor.

átlagából a fizetésekiegészítés fedezésére

szolgálna . . . . . 144800 korona,

s így a megtakarítás volna . . . . . 54960 korona.

Mire az összes korpótlékek esedékessé válnának, a fizetésekiegészítések kevés kivétellel megszűnnének.

4. Átmeneti nyugdíjazás.

A nyugdíjazásra 20 évi átmeneti idő megállapítását tartom szükségesnek, mert a jelen tervezet alapján elérhető maximális fizetést az egyetemes nyugdíjintézet tömeges nyugdíjba vonulás esetében nyugdíjalapul el nem bírná. Ezen 20 évi átmenetben a fizetésrendezés évében fenállót hiványilag biztosított javadalom képezze a nyugdíjalapot, nem tekintve azt, hogy a nyugdíjazott a tervezet szerint nagyobb fizetést húzott. Azonban a hivány alapján meghatározandó nyugdíjalap az átmeneti időben is 2400 koronánál kisebb és 4000 koronánál nagyobb ne lehessen. Az átmeneti időre szóló ezen korlátozás mellett bárki tetszésére bizható, hogy 35 évi szolgálat után önként nyugalmába vonulhasson, mert ezen átmeneti idő alatt kevesen fognak akadni, kik a mai hiványilag biztosított javadalommal menjenek pensióba akkor, midőn jelen tervezet szerint a tényleges szolgálati idő alatt jóval nagyobb fizetést húznak. Ezen nagyobb fizetés biztosíték tehát arra nézve is, hogy a lelkeszi állások pótolhatatlan üresedésétől tartanunk nem kell, a jövőre nézve pedig merem jósolni, hogy több ifjú menne a theológiákra.